

osztható részeiből és 2. az albetétben felvett tulajdonostársi illetőségből.

Ez a rendelkezés folyománya az 1924. évi XII. t.-c. rendelkezéseinek és mint ilyen, csak a kivetési közegek munkájának megkönnyítéseként nyert nyilván a rendeletben egészen speciális szabályként felvételt.

10. Az új rendelet 8. és 11. §-ai az idegen pénznemek, illetve ilyenekben kifejezett tartozások értékelésénél az eddig is szerepelt aranydollár és aranyfont mellé felveszi az arany svájci frankban, arany hollandi forintban és arany francia frankban kifejezett értékeket is, sőt külön rendelkezést tartalmaz az 1928. évi jún. 25-iki francia valutatörvény életbelépése előtt kikötött arany francia frank értékelése tekintetében is.

Dr. Gl. A.

JOGGYAKORLAT.

A judikatura kiemelkedő döntései.

Gyermek *törvényes származását* csak a *férj* van jogosítva megtámadni, sőt a férj által indított perbe harmadik személyek be sem avatkozhatnak. A Magánjogi Törvénykönyv Javaslatának ezzel ellentétes rendelkezései a mai joggal nem állnak összhangban. (P. III. 3662/1936.)

A P. III. 3465/1936. sz. ítélet szerint törvényességnek a férj által való megtámadása nincsen határidőhöz kötve, annak hosszu — 16 éven keresztüli — nem gyakorlása azonban a megtámadástól való lemondásnak minősül olyankor, amidőn az apa 15 éven át nevelte és tartotta a gyermeket mint a sajátját és a megtámadási jog sem azáltal nem éled fel, hogy a gyermek az apával tiszteletlenül bánt, sem pedig azáltal, hogy az apa a gyermek anyjának halála után újból megnősül.

*

A házastárs a házastársa által beleegyezése nélkül kötött *örökbefogadási szerződést* megtámadhatja, ha a szerződés rá nézve a fennforgó kivételes körülményekre tekintettel *jelentékeny sérelemmel* jár. Nem tekinthetők ily jelentékeny sérelemnek oly tények, amelyek minden örökbefogadási jogviszonynál előfordulnak: az örökbefogadottat mögillető tartás értékének elvonása, az özvegyi jog megszorítása és a hitvesi öröklési jog esetleges meghiusítása. (P. III. 2853/1936.)

Az örökbefogadó természetes *anya* a P. III. 3065/1936. sz. ítélet szerint az örökbefogadási szerződést saját személyében csak *eredeti érvénytelenség* okából, valamint a szerződésben megállapított *feltételek be nem tartása* miatt támadhatja meg annyiban, amennyiben ezek a körülmények az ő jogaira is kihatással vannak; ezzel szemben nem támadhatja meg az örökbefogadási szerződést azon a címen, hogy az örökbefogadó termé-

szetes apa elhagyta a kiskorút, vele nem törődik és ily módon az örökbefogadási viszony az örökbefogadottra nézve elviselhetetlenné vált, mert ezen az alapon a szerződés felbontását kizárólag az örökbefogadott, ha pedig ő kiskorú, úgy az árvaszék kérheti.

*

Perben elhangzott *sértő kijelentések*, amelyek *bizonyítását* az illető peres fél *meg sem kísérelte, bontó okok*. A becsületvédelmi törvény által biztosított perbeli szabadság a házasság erkölcsi tartalmára való tekintettel nem terjedhet addig, hogy a házaspár minden alap nélkül bontó okot megvalósító tényállításokat tehesen. Az adott esetben a férj azt állította feleségéről, hogy az ő vagyoni érdekei ellen nagybátyjával szövetkezett, továbbá, hogy orvosi beavatkozással megengedett ok nélkül magzatelhajtást végeztetett. (P. III. 4115/1936.)

A P. III. 2846/1936. sz. ítélet megállapítja, hogy a férjnek feleségével szemben *fegyelmi joga nincs* és ekként a házastársi testi bántalmazása társadalmi osztályra való tekintet nélkül súlyos házastársi köteleességsértés, amelyet azonban nemcsak a szándékosság hiánya tesz menthetővé, hanem annak bontó okul való minősítése mindig az adott körülményektől és a házaspár egyéniségéhez mért súlyosságától függ. Ez az ítélet tehát nem minősíti minden megszorítás nélkül bontó oknak a házaspár testi bántalmazását. Az ítélet óvatos formulázása ellenére mégis remélhető, hogy a Kúria csak nagyon kivételes esetekben tekintene el attól, hogy tényleges bántalmazást bontó ok gyanánt minősítsen.

Házastársi köteleesség, hogy a *gyermeket a szülő iránti tiszteletben* kell nevelni. Ez áll akkor is, ha az egyik szülő vét a hitvesi hűség ellen. Ez nem tartozik a gyermekre és azt kényszerítő ok nélkül nem szabad a gyermek előtt felfedni. Ha pedig a házastárs a gyermekkel szemben a közlést bosszúból megismételte, kiélezve, az apa iránti szeretet kioltása célzatával teszi meg, úgy ez a magatartása bontó ok. Az adott esetben (P. III. 3075/1936.) azonban a Kúria mégsem bontott, mert a férj, aki idegen nővel éveken át, az együttlakás utolsó idejében is, a házassági hűségbe ütköző kapcsolatokat tartott fenn, ezáltal csökkent erkölcsi érzékről tett bizonyosságot és így a házassági viszony a Kúria szerint nem jelentkezik feldúltnak. Ez az álláspont nem osztható, mert azt még a házasságtörő férjtől sem lehet elvárni, hogy visszatérjen abba a családi körbe, ahol a feleség a gyermeket a Kúria által is súlyosan minősített módon ingerli az apa ellen.

A férj, aki 17 évi házasság után jött rá arra, hogy felesége megcsalta, nem küldte el azonnal feleségét, hanem még hét napig eltűrte, hogy a házában maradhasson, eltávozásával karonfogva kísérte ki a kapuig és megengedte, hogy felesége őt megcsókolja; ezáltal még nem bocsájtott meg feleségének. Lélektani indoka van ugyanis annak, hogy a felperes az eset tudomására jutása után még néhány napig tűrte az alperest a házá-

ban. A felek 17 évi boldog házasságban éltek és 3 gyermekük van. Ilyen körülmények között érthető, hogy a hitvesi szeretet és ragaszkodás, az eddigi zavartalan és boldog családi élet folytatásának vágya és a gyermekek sorsa iránt érzett aggodalom tusakodtak benne a jóhírnéven ejtett súlyos sérelem feletti szégyenérzettel, a női hűség iránt megrendült hitével; a váratlan csapástól felzaklatott kedélyének és érzületének mérséklőleg ható időre volt tehát szüksége ahhoz, hogy szevedélytől mentesen fontolhassa meg, megbocsásson-e a magáról megfélekedezett és a házastársi hűség ellen súlyosan vétett alperesnek vagy az életközösség megszakítására határozza el magát. Ezek szerint az a tény, hogy a felperes még néhány napig házában türe alperest, ennek a lelki tépelődésnek tudható be; az pedig, hogy a felperes, elköltözésekor az alperest a kapuig kísérte ki s megengedte, hogy az alperes megcsókolja, csupán a felperes jóérzésére vall, aki a történetek ellenére is gyöngédséggel távolította el az alperest a házából. (P. III. 2983/1936.) Az ítéletben megnyilvánuló mélységes emberismeret és az indokolás emelkedett, majdnem költői fogalmazása külön megemlítést érdemelnek.

A férj nem támadhatja meg a felesége és gyermeke részére járadék fizetésére vállalt kötelezettségét azon a címen, hogy ez a kötelezettségvállalás a házasság felbontására irányuló megállapodással függ össze. Az ugyanis, hogy a feleség a bontóperben komolyan akarta-e a férj visszatérésére való bírói kötelezését és hogy a házasság felbontásának megvoltak-e a törvény által megkívánt alapfeltételei vagy annak hiányát a felek a bontóperben eltitkolták, kizárólag a bontóperre tartozó kérdések; amelyek más perben vizsgálat tárgyává nem tehetők. (P. III. 3573/1936.) Az előző számunk 100. oldalán idézett P. III. 1339/1936. sz. feloldó végzés ellentétesen dönt olyankor, midőn a feleségnek végleges nőtartásról való lemondása csak abból az okból történt meg, hogy ezáltal a házasság felbontása lehetővé váljék.

*

Az oly adósság, amely az egyes házasselek terhére és neve alatt a házasság tartama alatt keletkezett és *szerezésre nem fordította*, a házasselek külön adósságának tekintendő. (P. III. 3064/1936.)

A házasselek hiányzó különvagyona elsősorban a közszerzeményből térítendő vissza; ha a közszerzemény mindkét házastárs hiányzó vagyonának pótlására nem elegendő, úgy aránylagos megtérítésnek van helye. Az a további kérdés, hogy közszerzemény hiányában az egyik házastárs hiányzó különvagyona mennyiben térítendő meg a másik házastárs különvagyonából, a kölcsönös kiegyenlítés követelményének megfelelően, a felek személyi és vagyoni viszonyainak, különvagyonuk mennyiségének; az abból hiányzó tételeknek és a hiányzó vagyon hovatartozásának figyelembevételével bírálendő el. Nincs oly jogszabály, hogy a feleség hiányzó különvagyona a férj különvagyonából közszerzemény hiányában is feltétlenül pótlendő. (P. I. 4090/1936.)

A házasság alatt a házastársak közös gyermekei részére bármelyik házastárs által történt juttatást ellenkező kikötés hiján, ha csak az nem különvagyonból történt, mindkét házastárs által egyenlő arányban a közszerzemény terhére adottnak kell tekinteni. (P. I. 2429/1936.; P. III. 3064/1936.)

Apanagenak arra az időre való ígérese, amíg a házasfelek vagyoni viszonyai megszilárdulnak, nem alapít meg perelhető igényt. Apanaget kifejezetten hozomány gyanánt kell ígérni, még pedig a házasság egész tartamára és nemcsak annak egy részére. (P. III. 3414/1936.) A döntés aggályos. Ha a házasság egész időtartamára lehet apanaget ígérni, nyilvánvalóan lehet ígérni arra az időre is, amíg a házasfelek vagyoni helyzete bizonyos fokú támogatást szükségessé tesz. Az ily ígéretek jogérvényességének mi sem állja útját és nincs ok arra, hogy a bíróság ettől az igénytől a jogsegélyt megvonja.

*

A tulajdonból eredő és arra irányuló igény, hogy a jognak megfelelő állapot a *jövőre nézve* is állítassék vissza, nem évül el. (P. V. 4073/1936.) Az adott esetben a tulajdonjoggal összefüggő halászáti jog képezte a per tárgyát. Az ítélet általános fogalmazásából azt kell következtetni, hogy sem a rei vindicatio, sem pedig a negatoria in rem actio nem évülnek el; elméletileg a tétel nem vitátlan. (*Szladits*: Dologi Jog 223. old.)

Rosszhiszemű szerzővel szemben érvényesíthető a *nem telekkönyvezett haszonélvezet* (az adott esetben házjövedelemszedési jog), mert telekkönyvi jogunk alaptétele, hogy jogi védelemben csak jóhiszemű szerző részesül. (P. V. 4012/1936.) Gyakorlatunkban két jogelv harcol állandóan: az egyik, amely a telekkönyveztetés elmulasztásának jogi hatásait vonja le, a másik pedig, amely a jóhiszemű védelmében itt-ott már a telekkönyvi intézmény alapvető elveit támadja.

*

A székesfőváros *építésügyi szabályzatán alapuló korlátozás telekkönyvileg feljegyezhető*, mert feljegyezni nemcsak dologi jogokat, hanem egyéb körülményeket is lehet. (Pk. V. 5110/1936.)

A *korlátolt felelősségű társaság bejegyzése előtt* létesült és telekkönyvi bejegyzés tárgyát képező jogügylet pusztán annak folytán, hogy az ügyletkötéskor a társaság még a cégjegyzékbe nem volt bejegyezve, nem tekinthető oly fokban érvénytelen jogügyletnek, amelynek alapján a telekkönyvi bejegyzés is érvénytelenné válik. Áll ez különösen akkor, ha a társaság a telekkönyvi kérvény beadásának időpontjában már be volt jegyezve. Nem jöhet figyelembe perenkívüli eljárásban az a körülmény sem, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló adásvételi szerződés, uzsorás szerződés, mert ez a kérdés csupán perben dönthető el. (Pk. V. 5003/1936.)

*

Ingatlaneladási szerződésre adott meghatalmazás nincs írásbeli formához kötve. *Gyámhatósági jóváhagyásra* szoruló szer-

ződés akkor, amidőn a jóváhagyás még függőben van, a nagykorú felet már is kötelezi és az a szerződéstől *egyoldalúan el nem állhat.* (P. V. 4842/1936.)

*

A *vállalkozó*, még ha a díj *átalányösszegben* van is megálapítva, külön díjat igényelhet azokért a *többletmunkálatokért*, amelyek *előre nem látott rendkívüli nehézségek* miatt a vállalkozó hibáján kívül és anélkül merültek fel, hogy azokat a vállalkozó előre látta vagy kellő gondosság kifejtése mellett előreláthatta volna. (P. II. 3977/1936.)

*

Az *ügyvéd* nem hivatkozhat a Ppét. 18. §-a alapján öt megillető *elsőbbségre* akkor, ha a perköltség erejéig a *végrehajtási zálogjog* nem az ügyvéd, hanem az *ügyfél* javára volt bekebelezve és e jelzálogjogra az ügyfél hitelezője alzálogjogot szerzett. (Pk. V. 2710/1936.) Ez a döntés aggályos. Az ügyvéd elsőbbségi joga nincs ahhoz kötve, hogy az ügyvéd a perköltséget saját nevében érvényesítse; ez az ügyvédnek csak joga, nem kötelessége. Tanulság ebből az esetből az, hogy az ügyvédeknek célszerű a költségekre nézve saját személyükben végrehajthatóként fellépniök.

A baleseti járadék tartási jellegénél fogva az ügyvéd még a Ppét. 18. §-a alapján saját felével szemben megállapított költséget sem tarthatja vissza az ellenféltől behajtott járadéktökből. (Pk. VI. 5126/1936.) Ez a döntés nem helyeselhető. A tartásjellegű követelések privilegizált jellege nem érvényesülhet olyankor, amikor épen egy ilyen követelés behajtásával felmerült költség érvényesítéséről van szó. A korábbi gyakorlatra nézve lásd: „A tartási rendeltetés védelme“ című dolgozatomat (Jogtudományi Közöny 1934. 357.), valamint a Pk. VI. 3879/1935. sz. határozatot (ismertetve lapunk 1935. évi kötetének 611. oldalán, továbbá a Jogi Hírlap ugyanazon évfolyamának 956. száma alatt).

*

A *tüdőgümőkór* nem hirtelen keletkező baj, hanem *hosszabb folyamaton* következménye. Felperes akkor, amidőn munkájának az egészségére káros behatását észlelte, a szolgálati szerződést megszüntethette volna. Ha ezt nem tette, hanem továbbra is megmaradt alkalmazási helyén és felvette az egészségtelen munkáért járó pótdíjakat is, vállalta mindazt a kockázatot, amely egyébként az orvosszakértő véleménye szerint felperes egészségére csak azáltal vált veszélyessé, hogy gümőkórra amúgy is hajlamos volt és annak baktériumával meg volt fertőzve. (P. I. 3861/1936.) Erről a kérdésről „Huzamos baleset“ címén a Jogtudományi Közöny 1922. évfolyamának 163. oldalán írtam; további adalékokat szolgáltatnak ehhez a kérdéshez az 1927: XXI. t.-c. 70. §-a, a J. H. 1929. évfolyamának 1182. sz. a. közölt 2073/1928. és az 1935. évi folyamán 296. sz. a. közölt P. IV. 5270/1934. sz. döntések. Az utóbbi szerint az üzemi balesettel egy tekintet alá esik a lassú megbetegedésből előállott egészségromlás, de

csak akkor, ha a végzett munka az egészség rontására *tárgyilag alkalmas*; ha a munka végzése folyamán előállott megbetegedés az alkalmazott testi állapotára vezethető vissza, úgy az ily megbetegedés nem esik az üzemi baleset fogalma alá.

Jogi személy által nem gyárszerűen üzött és iparrendészeti szempontból tilos munka nem kötelez kártérítésre ugyanazon szakmát üző csiparosokkal szemben. (P. VI. 4055/1936.)

Az 1927:XXI. t.-c. 90. §-ában megkivánt minősített gondatlanság nem forog fenn akkor, ha a szóbanforgó speciális tilalmak (építési szabályzat, vasút előírásai), csak a magánjognak általános szabályaival egybehangzó előírásokat tartalmazzák. (P. I. 3870/1936., 5228/1936.)

Autóösszeütközés esetében az autó tulajdonosa az extraneus károsulttal szemben a vétkes autó vezetőjének, mint harmadik személynek elháríthatatlan cselekményére hivatkozhat. (P. I. 4966/1936.)

Hasznos háziállat (ló) által okozott kárért az állattartó a saját vagy megbízottjának vétkes magatartása nélkül is felel annyiban, amennyiben a kár máshonnan meg nem térül és a kár megtérítését a méltányosság is megkívánja. Vétkes az állattartó katonai kincstár, ha a csak pár hete szolgáló felperesnek olyan lovat adtak, amelyről az intézkedő katonai személy tudta vagy tudhatta, hogy annak igénybevétele a katonai szolgálattal szükségképen együttjáró veszély mértékén túl katonai szempontból is szükségtelenül veszélyezteti a felperes testi épségét. *Eszmei* (nem vagyoni) *kár* fejében kártérítést a törvényes feltételek fennforgása esetében az életben való érvényesülés kilátásának a megromlásáért lehet igényelni. Elmebetegség kétségkívül ilyen körülmény, amely az elmebajos személyiségének értékét is csökkenti. (P. I. 4074/1936.)

*

Végrendelet érvénytelenítése csak a felperessel szemben mondható ki. Még a felperes oldalán beavatkozó félnek is új pert kell indítania, ha azt kívánja, hogy a végrendelet vele szemben is érvénytelennek tekintessék. (P. I. 4277/1936.)

Az *özvegyi jogra* való *érdemtelenség* megbocsátottnak tekinthető akkor, ha a felperes az érdemtelenségi ok ismeretében az özvegytől jogfenntartás nélkül haszonbérbe veszi az özvegyi joggal terhelt ingatlant. (P. I. 4278/1936.)

Ajándékozott vagyonnak az ajándékozás időpontjában volt értéke nem irányadó, ha a vagyontárgyaknak ajándékozásakor a gazdasági viszonyok bizonytalansága — az adott esetben a lakásügyi korlátozások hatálybanléte — miatt rendes forgalmi értékük nem volt; ilyenkor a rendes forgalmi viszonyok között kialakult valóságos értéket kell alapul venni. (P. I. 2715/1936.)

*

A *szolgálati viszonynak* fizetésleszállítás után másfél év múlva, tehát nem jogkijátszó céllal történt rövid időn belüli felmondása nem visszaélés a felmondási joggal. Ugyancsak nem visszaélés a határozatlan tartamú szerződés helyében határozott

időre szóló szerződés kötése, ha ez nem avégből történik, hogy a munkaadót a határozatlan időre szóló szerződéshez fűződő jogaitól megfoszsa és a határozott idő a felmondási időt meghaladja. (P. II. 4290/1936.)

Munkavállalónak az életfenntartáshoz szükséges szolgálati járandóságaival szemben *beszámításnak* csak az alkalmazott által a szolgálati illetményre felvett előlegek és a munkaadónak szándékosan vagy vétkes gondatlanságból okozott kártételek erejéig van helye; egyébké tartozások tekintetében a szolgálatadó a szolgálati illetményeknek csak azzal a részével szemben élhet beszámítással, amely bírói foglалás tárgya lehet. (P. II. 4313/1936.) Korábbi döntések ugyanebből a tárgykörből: P. II. 852/1935. és 3523/1935., J. H. 1935. 1141. és 1936. 258.

Ha a hitelező a maga követelését a szövetkezet mérlegszerű tiszta nyereségéből kapja meg, úgy a hitelező megtámadhatja a helytelen *mérleget* és ennek nem előfeltétele az, hogy a hitelezőkkel nem azonos érdekű szövetkezeti tagok részéről is történjék ily megtámadás. (P. VII. 4920/1936.)

Az igazgatósági tagok ügyintéző kötelességéből folyik az ő kötelességük a társaság ügyvitelének irányítására és az ügyvezetés állandó ellenőrzésére. Az igazgatóság tagjai az ezen alapuló felelősség alól nem mentesülhetnek azon a címen, hogy az ügyvezetést az igazgatóság egy vagy több tagjára bízták. A felügyelőbizottság tagjai az egyes ügyleteket, esetleg az egész ügyvezetést csak akkor kötelesek tüzetes vizsgálat tárgyává tenni, ha tudomására jutottak vagy általános jellegű ellenőrzéseik, különösen a zárszámadások megvizsgálása alkalmával tudomást szerezhettek oly tényekről, amelyek az egyes ügyletek, illetőleg az egész ügyvezetés megvizsgálását indokolttá teszik. Egyedül az, hogy a felügyelőbizottság tagjai a mérleg adatait a könyvek adataival összehasonlítják, nem elegendő. A felügyelőbizottságnak a havi nyersmérlegeket meg kell tekintenie és ha abból megállapítja, hogy az alaptőke túlnyomó része elveszett, úgy a felügyelő bizottság köteles az egész ügyvezetést, különösen a veszteséget okozó ügyleteket megvizsgálni. (P. IV. 5665/1936.)

A P. IV. 2266/1936. sz. végzés utalással a hasonló tartalmú P. 5107/1936. sz. végzésre kimondja, hogy a közgyűlés összehívására nem jogosult személy meghívása folytán egybegyűlt közgyűlés megsemmisítendő akkor is, ha azon az összes részvényesek jelen voltak, mert ily összejevetelt törvényes közgyűlésnek minősíteni nem lehet. Ez a határozat igen aggályos. Ha valamennyi részvényes avval a céllal gyűl egybe, hogy közgyűlést tartson, úgy nem lehet tőlük megtagadni azt a jogot, hogy érvényes határozatokat hozzanak. A közgyűlés egybehívásának szabálytalanságára vonatkozó rendelkezések a meg nem jelenők érdekeit kívánják védeni; tárgytalan ez a védelem, ha valamennyi részvényes megjelent és közgyűlést akar tartani.

*

A *font és dollárvalorizáció* gyakorlata köréből elsősorban a P. VII. 5135/1936. sz. ítélet érdemel megemlítést. Az ügy előz-

ményét, a P. VII. 414/1936. sz. feloldó végzést lapunk tavalyi évfolyamának 543. oldalán, a budapesti kir. ítélőtáblának a feloldás folytán hozott újabb döntését ugyanott az 548. oldalon ismertettük. A Kúria most kimondja, hogy a dollár aranytartalmának leszállítása a régi pénznemet nem érintette, csupán annak eddig fennállott aranytartalmát csökkentette és a valóságos dollárcsökkentet a magyar pénzügyhatóságnál folyószámlára lefizető hitelező ennek folytán nem követelhet többet, mint ugyanannyi dollárnak a lejárat napján fennálló — lecsökkent — árfolyamát. Ahol azonban a dollárkikötés a pengő értékállandóságának biztosítására szolgáló záradék volt, a Kúria hű maradt korábbi álláspontjához és P. VII. 3829/1936. sz. ítéletében az ily tartozást pengőben megszabottnak minősíti. Még inkább megáll ez a pengőben folyósított, aranyklauzulával kötött kölcsönügyletnél és e kikötés erejét nem rontja le, hogy a felperes a követelést egy ízben váltó útján már érvényesítette és keresetét jogfenntartás nélkül nem aranydollárban, hanem dollárokból indította: az időközben beállott dollárromlás folytán joga van a különbözetet új perben érvényesítenie és ennek az ítélt dolog kifogása sem állja útját. (P. VII. 3932/1936.)

Ha a váltó valóságos dollárra szól, a felek azonban külön okiratban értékállandósági célzattal kikötötték az átszámítási árfolyamot, ez a külön okirathoz foglalt kikötés a váltó tartalmával szemben nem érvényesülhet akkor, ha a váltóper nem közvetlenül a szerződő felek között folyik, mert harmadik személyekkel szemben a váltó tartalma irányadó. Közvetlen szerződő felek között folyó váltóperben azonban, különösen tekintettel a közismert gazdasági viszonyokra, érvényesnek kell tekinteni az átszámítási árfolyamra vonatkozó váltón kívüli megállapodást is. Alátámasztja ezt a nézetet az 1930. évi genfi nemzetközi egyezménybe felvett és onnan az új magyar váltótörvényről készült javaslatba is átment az a szabály, hogy az adós késedelme esetére az átszámítás módja magában a váltóban is meghatározható. Végül effektív külföldi pénznemre szóló váltóval szemben is tekintetbe kell venni az új magyar javaslatban kifejezésre is jutott azt a rendelkezést, hogy az effektivitás kikötése figyelmen kívül marad akkor, ha a külföldi pénzben való teljesítést jogszabály gátolja. Így tehát ma az átszámítási módra vonatkozó megállapodás alkalmazásának a váltón látható effektivitási kikötés sem állhatja útját. (P. VII. 5172/1936.)

Járadék iránti perekben akkor is a 10 évi járadékösszeg képezi a *perértéket*, ha a keresetnek csak hat havi nyugdíj a tárgya. (P. II. 3648/1936.) Ez a döntés mutatja, hogy a bonyolult perértékszabályok helyenként milyen méltánytalan eredményekre vezetnek.

Az *ügyvédnek* a saját személyében nincs az őt megillető elsőbbségi jogok dacára sem a perköltség viselése és mennyisége tárgyában *felülvizsgálati joga*. (P. I. 4512/1936.)

A választott bíró külön kikötés híján csak készkiadásai előlegezését kérheti; munkadíjára oly hatállyal, hogy ellenesetben a funkciót nem teljesíti, csak akkor kérhet előleget, ha a felek vagyoni viszonyaiban a szerződéskötés óta oly változások állottak be, amelyek munkadíjának behajthatóságát veszélyeztetik. (P. IV. 4737/1936.)

A részvényesnek nincs oly jogi érdekeltisége, amely indokolttá tenné részére a részvénytársaság pereibe való beavatkozás jogának megadását. (P. IV. 4019/1936.)

Dr. Vági József.

Rangsorfeljegyzés és kényszeregyesség.

Az 1927. évi 35. törvénycikkben foglalt új jelzálogjogi törvényünknek egyik legnépszerűbb intézménye a 17. §-ban létesített rangsorfeljegyzés. A jelzálogjogi biztosításnak ez az olcsó és könnyed formája bámulatatos gyorsasággal gyökeresedett meg hiteléletünkben. Nagy népszerűségénél fogva természetesen bőven találkozunk vele a kényszeregyességi ügyintézővel kapcsolatban is.

I.

Sűrűn használjuk a kényszeregyességben elvállalt kötelezettségek biztosítására. Ha a bekebelezést maga a ke. adós nyújtja, akkor a rangsor előzetes feljegyzésére rendszerint nincs is szükség. Ilyenkor az 1410/1926. M. E. sz. rendelet 7., 13., 20. és 21. §-ai biztosítják azt, hogy a telekkönyvi állapot az egyeségi eljárás megindításától annak jogerős jóváhagyásáig változni nem fog. A jogerős jóváhagyással pedig a bekebelezés egyidejűleg megtörténik. Nem ilyen azonban a helyzet, ha a jelzálogjogi biztosítékot nem maga a ke. adós, hanem harmadik személy, az általa elvállalt akár személyes, akár dologi kezesség biztosítására nyújtja. Amíg a hitelezők az így felajánlott biztosítékkal alátámasztott egyeségi ajánlat felett szavaznak, amíg a megszavazott egyesség észervételezésére megszabott 15 napi határidő letelik, amíg az OHE. az iratokat a kir. törvényszékhez visszaterjeszti, amíg az egyességet a törvényszék jóváhagyja, jóváhagyó végzését jogerőre emeli, a telekkönyvi hatóságot az egyeségben foglalt bekebelezési engedély alapján a bekebelezés foganatosítására megkeresi, néhány hét, — sőt ha az egyeség az első alkalommal létre nem jön, — a megismétlés folytán esetleg több hónap is eltelik. E hosszú idő alatt pedig olyan mértékben változhat meg a kezes ingatlanának telekkönyvi állapota, ami teljesen illuzóriussá teheti a nyújtott jelzálogjogi fedezet értékét. Ilyen esetben feltétlenül szükséges a jelzálogjog felajánlásakor fennálló telekkönyvi állapot rögzítése céljából a jelzálogjogi rangsor előzetes biztosítása.

Többször használták fel a 17. §. nyújtotta lehetőségeket arra is, hogy a jelzálogjog telekkönyvi bekebelezésével járó